

УДК 351:354

ВПЛИВ ГРОМАДСЬКОСТІ НА ПРИЙНЯТТЯ ВЛАДНИХ РІШЕНЬ

ЗЕЛІНСЬКА М.І.,
кандидат політичних наук,
доцент кафедри публічного управління
та адміністрування,
ДонДУУ (м. Маріуполь),
ПАНЧЕНКО Н.В.,
начальник відділу комунального
господарства,
Приморська районна адміністрації
Маріупольської міської ради

В статті розглянуті форми взаємодії громадськості з місцевою владою та органами місцевого самоврядування, у тому числі в м. Маріуполі, приведені приклади спільної роботи. Також вказані реформи щодо розвитку громадянського суспільства та вплив громадськості на прийняття публічною владою відповідних рішень.

Ключові слова: демократизація; розвиток громадськості; стратегія сприяння розвитку; громадськість; дослідження; органи державної влади; реформи; громадські організації; волонтерський рух, співпраця.

В статье рассмотрены формы взаимодействия общественности с местной властью и органами местного самоуправления, в том числе в г. Мариуполе, приведены примеры совместной работы. Также указаны реформы по развитию гражданского общества и влияние общественности на принятие публичной властью соответствующих решений.

Ключевые слова: демократизация; развитие общественности; стратегия содействия развитию; общественность; исследования; органы государственной власти; реформы; общественные организации; волонтерское движение; сотрудничество.

In the article forms of interaction of the public with local authorities and local self-government bodies, including in Mariupol, are considered, examples of joint work are given. Also indicated are reforms on the development of civil society and the influence of the public on the adoption by public authorities of the relevant decisions.

Key words: democratization; development of the public; development assistance strategy; public; research; public authorities; reforms; public organizations; volunteer movement; cooperation.

Постановка проблеми. З дня незалежності Україна довго йшла до шляху демократизації. Оглядаючись назад, можна сказати, що останні роки стали значними для розвитку України та впливу громадськості на вирішення владних питань. Адже створення та розвиток громадянських суспільств дає можливість громадянам захистити свої права, коли влада не приймає дієвих заходів.

Прикладом подолання відсторонення громадськості від політичних рішень

та визнання з боку влади посилення громадського суспільства на прийняття владних рішень і впровадження нових реформ стало ухвалення Указом Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016 «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки.

На думку директора Національного інституту стратегічних досліджень, Володимира Горбуліна ця стратегія є одним з інструментів для змін, тому що вона включає напрацювання не тільки вітчизняних фахівців та зарубіжних практик, але й партнерство між громадськістю та державою.

Відповідно до Указу, реалізацію вищевказаної Стратегії на регіональному та місцевому рівні доручено обласним державним адміністраціям, при яких з громадським сектором узгоджено створити координаційні ради сприяння розвитку громадянського суспільства зі складанням щорічних регіональних планів заходів щодо її реалізації. Прозорість та відкритість реалізації Стратегії буде висвітлюватися через веб-сайт Офіційного інтернет-представництва Президента України.

Ключовими напрямками реалізації Стратегії стало створення сприятливих умов для формування та інституційного розвитку організацій громадського суспільства, забезпечення ефективних процедур участі громадськості під час формування та реалізації державної, регіональної політики, вирішення питань місцевого значення; стимулювання участі організацій громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку України; створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці [1].

Метою статті є висвітлення взаємодії публічної влади з громадськістю, визначення впливу громадськості на публічну владу в умовах реформ з приведенням дієвих прикладів впровадження владою нових методів розвитку країни, яка йде шляхом демократизації.

Виклад основного матеріалу дослідження. В рамках реалізації Стратегії, Верховною Радою України були прийняті такі закони: Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності», Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення окремих положень про оподаткування неприбуткових організацій», що дали можливість розгортання волонтерської діяльності.

Відповідно до аналітичної доповіді «Про внутрішнє та зовнішнє становище України у 2016 році національного інституту стратегічних досліджень», у травні 2016 року в Україні було створено 172 об'єднані територіальні громади, які отримали ширші повноваження щодо вирішення питань місцевого значення, краще ресурсне забезпечення та можливості щодо соціально-економічного розвитку своїх територій.

Соціологічні дослідження показують суттєво вищий рівень довіри громадян саме до громадського сектору в порівнянні з державними інституціями. Згідно з опитуванням серед респондентів 71,3 % довіряє волонтерам та 49,2 % громадським організаціям, не довіряють, відповідно 19,4 % та 34,4 %, решта не відповіли [2, с. 25].

До взаємодії влади з громадськістю можна віднести створення консультативно-дорадчого органу при Президенті України, а саме – Національної

ради реформ із питань стратегічного планування, до складу якої увійшли громадські активісти.

Пріоритетність питань якісного оновлення органів державної влади, боротьби з корупцією, забезпечення обороноздатності країни, гарантування прав людини тощо визначили зорієнтованість нових консультативно-дорадчих органів, створених при правоохоронних та оборонних державних органах [3, с. 46].

Враховуючи дієві позиції громадськості в органах законодавчої та виконавчої влади, за їх ініціативою створено Громадський люстраційний комітет та інститут Уповноваженого уряду з питань антикорупційної політики.

У січні 2014 року була сформована громадська платформа – Реанімаційний Пакет Реформ, яка об'єднала провідних неурядових організацій та експертів з усієї України. Експерти Реанімаційного Пакету Реформ в своїй роботі долучаються до підготовки та розробляють законопроекти у найважливіших напрямках державотворчих змін, змушують владу їх реалізовувати та супроводжують імплементацію. На 2017 рік вказана громадська платформа взяла курс на новий «реанімаційний пакет реформ» стосовно створення системи незалежних антикорупційних судових інституцій та ефективного Верховного суду, реформуванню міністерств, розблокування ринку землі в Україні, сприяння сталому розвитку територіальних громад, затвердження гарантованого рівня медичної допомоги та інше.

Іншим прикладом є проведення реформ в системі публічних закупівель в Україні та відкриття електронного майданчика «Держзакупівлі. Онлайн», яка входить до системи закупівель ProZorro. Позитивним моментом є те, що будь-хто може ознайомитися з усіма публічними державними закупівлями в он-лайн режимі та взяти в них участь, запропонувавши державі свої послуги. Крім того, впровадження даного проекту надає можливість громадськості проводити свій громадській контроль в плані слідкування за прозорістю проведення закупівель та реалізації проектів. Щомісячний аналітичний звіт про роботу системи закупівель ProZorro висвітлюється на офіційному сайті антикорупційної організації Transparency International Ukraine.

Починаючи з 2016 року м. Маріуполь також приєднався до вказаного електронного майданчику з метою проведення торгів на зниження суми затрат, що дає можливість заощаджувати кошти міського бюджету. В даному напрямку м. Маріуполь займає п'яту сходинку у загальноукраїнському рейтингу. Для бажаючих у місті були проведені семінари стосовно проекту електронних закупівель.

Приєднання м. Маріуполя до електронного майданчику закупівель сталося після впровадження програми «Новий муніципалітет». Під час роботи даної Програми було впроваджено не тільки електронну закупівлю, але й підключення до проекту «Соціальний інспектор» та до системи електронних петицій, проведення повного фінансового аудиту комунальних підприємств міста. Також був відкритий єдиний у своєму роді у Донецькій області Центр надання адміністративних послуг, в якому представники структурних підрозділів міської ради та органи державної виконавчої влади надають юридичним та фізичним особам відповідні послуги. Тобто, надання послуг стало ще більш доступнішим, відкритим та прозорим для громадськості.

На базі громадської організації – Фонду розвитку м. Маріуполя, який

об'єднує представників промислових підприємств, малого та середнього бізнесу, інших громадських організацій та активістів, був створений Тренінговий центр для працівників муніципалітету для формування їх професійної компетентності. Робота Тренінгового центру є основою проекту «Новий муніципалітет», який передбачає створення нового муніципального апарату, що буде відповідально та професійно працювати на громаду, стане відкритим в публічному управлінні. Отже, знову відкритість та прозорість стане фундаментальним принципом роботи нової команди управлінців.

Крім того, за ініціативою органу місцевого самоврядування – Маріупольської міської ради, Фонду розвитку Маріуполя та металургійних комбінатів міста підписано угоду з вищими учбовими закладами міста у рамках програми «Smart City», тобто «Розумне місто», для розвитку інтелектуального потенціалу мешканців м. Маріуполя.

На місцевому рівні для підтримки ініціативи громадян щодо створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків рішенням Маріупольської міської ради від 28.07.2016 р. № 7/9-519 прийнято Програму підтримки об'єднань співвласників багатоквартирних будинків на 2016–2021 роки та від 01.12.2016 № 7/12-912 Програму з відшкодування частини суми кредиту на енергоефективні заходи для об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) та житлово-будівельних кооперативів (ЖБК) м. Маріуполя на 2017–2019 роки («Теплий дім»).

Впровадження Програми підтримки об'єднань співвласників багатоквартирних будинків надає пріоритет даним об'єднанням в участі у конкурсі міні-проектів місцевого розвитку, який проводиться щорічно органом місцевого самоуправління м. Маріуполя.

За ініціативою маріупольських активістів за підтримкою міської влади був наданий автобус, запущений соціальний проект «Музей Bus». В рамках даного проекту автобус буде оформлений фотографіями та експонатами старовинного та сучасного міста для проведення уроку «Історія рідного краю».

Завдяки спільній співпраці комітетів самоорганізації населення м. Маріуполя, мешканців міста та громадського союзу «Зелений центр Метінвест» проводяться роботи з благоустрою міста шляхом встановлення дитячих та спортивних майданчиків, зелених куточків та сумісного прибирання території.

Тобто, в умовах впроваджених реформ, за останні роки взаємодія влади та громадськості набула найбільшого свого значення ніж раніше та надала вагомий результат у спільній праці.

Слід зазначити також найбільш успішний антикорупційний проект громадської організації «Центр протидії корупції» – проект «УКР.АВ». В даному проекті, який стартував у 2014 році, висвітлені докази проти конкретних чиновників із відображенням ходу притягнення їх до відповідальності.

Важливою ознакою громадської самоорганізації є поширення в суспільстві добродійності, благодійності та волонтерського руху діяльності, що пов'язано з військовим конфліктом на Сході України та появою великої кількості внутрішньо переміщених осіб [2, с. 20]. Завдяки розгортанню волонтерського, благодійного та добровольчого рухів, зі слів директора Національного інституту стратегічних

досліджень Володимира Горбуліна, державу було врятовано від загрози авторитаризму та розпаду.

За результатами соціологічних досліджень волонтерський рух у 2014 році за масштабом став безпрецедентним проявом громадської організації. Разом з тим видається неможливим визначити реальний кількісний склад учасників волонтерського руху через постійне його поповнення, небажання афішувати свою діяльність та на півлегальність частини волонтерських організацій. Проте саме такі гнучкі форми волонтерської діяльності виявилися найбільш продуктивними. Обхід бюрократичних процедур за умов екстраординарних обставин дозволив суттєво економити час, що позитивно вплинуло на якість волонтерських послуг [3, с. 12].

Події 2014 року в Україні стали для її громадян важким психологічним випробуванням. Організована на Євромайдані психологічна служба трансформувалася у Психологічну кризову службу, підрозділи якої займаються допомогою пораненим, сім'ям загиблих, переселенцям. Окремі групи волонтерів-психологів постійно перебувають у зоні проведення АТО, де вони проводять психологічні тренінги з українськими військовими та займаються реабілітацією постраждалих під час воєнних дій [3, с. 15], надають правову допомогу.

Висновки. Враховуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що на даний час громадські організації грають дуже важливу роль у відстоюванні прав та свобод кожного громадянина України шляхом проведення громадського контролю та співпрацювання з владою. Але для більш дієвого впливу необхідно вжити дієвих заходів з боку держави та оформити це законодавчо, у тому числі в оборонній практиці.

Крім того, відповідно до останніх даних антикорупційної організації Transparency International Ukraine у світовому індексі сприйняття корупції (СРІ) за 2016 рік Україна отримала 29 балів зі 100 можливих, це більше на 2 бали порівняно з попереднім роком. Тобто, в Україні, яка обрала боротьбу з корупцією головним напрямком, треба не тільки збільшити залучення громадськості для впливу на владу, але й проведення певної роботи з боку самої влади, тому як тільки у спільній праці можна досягти певних результатів на шляху розвитку та процвітання.

Список використаних джерел:

1. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: Указ Президента України від 26.02.2016 р. № 68/2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>

2. Розвиток громадського суспільства України в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів: аналітична доповідь // Національний інститут стратегічних досліджень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/gromadyanske_suspilstvo-3eeda.pdf.

3. Розвиток громадянського суспільства в Україні: аналітична доповідь // Нац. ін-т стратегічних досліджень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Korniyevskiy_12_11-58701.pdf.

The process of interaction between public authorities and the public has recently begun to gain more and more turnovers. The influence of the public on the system of public administration and management on the ground becomes an irreversible process in a modern democratic society. Public organizations, acting as intermediaries between society and the authorities, must first of all represent and protect the interests of citizens of Ukraine.

From the essence of the article presented, it is possible to manage local government, but also interact with the authorities through cooperation to achieve their goals and social satisfaction. That is, an important factor in cooperation is the agreement in making certain decisions. This can be seen in such examples as the creation of a public platform, which in turn is aimed at developing and amending the draft laws, thereby putting the public's interests first.

In addition, now, an example of openness and transparency in the activities of the authorities was the opening of the electronic site «Goszakupki. Online», which is part of the procurement system ProZorro. The opening of this site allowed each organization and every citizen to see the whole process of purchasing for state and budgetary money, thereby remotely participating and possibly even influence the purchase.

The cooperation between the authorities and the public gives positive results. Therefore, for example, the cooperation of the public organization is the Foundation for Development of Mariupol and the local authorities. Thanks to joint activities in the city of Mariupol, social projects and projects, which are important for the city, are developing, developing the city itself.

At present, the public's influence on the state power is indispensable for the development of a democratic society and for this, it is necessary to improve the legislative base regarding the legitimate public influence on the development of the country.

УДК 35:351

**ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ПОНЯТТЯ У
ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУЦІ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ»**

**КУШНІР М.О.,
кандидат наук з державного правління,
доцент, докторант кафедри державного
менеджменту,
Заслужений юрист України,
Національна академія державного
управління при Президентіві України**

Стаття присвячена актуальним питанням становлення вітчизняної науки «публічне управління та адміністрування», насамперед, – розвитку